

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України : Про Національну поліцію від 02.07.2015 № 508-VIII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/ed20180831#Text>
2. Гаркуша А. Г. Гендерний паритет: жінка в Національній поліції. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування* 2019 № 1. С.23-30

Богдан Арнаутів

здобувач вищої освіти юридичного факультету

Науковий керівник:

Олена Орлова

доцент кафедри загальноправових дисциплін

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВО ДИТИНИ НА ІМ'Я: ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ ДИСКУС

В умовах інтеграції України в Європейський Союз актуалізуються права людини, що дають нам підстави для дослідження цього питання.

Вибір ім'я для дитини є творчим, спірним та важливим процесом, що в кінцевому результаті визначить її долю. У нас час багато батьків підхоплюють хвилю «трендових» імен і в погоні за найунікальнішими доходять до абсурду. В деяких країнах вважають, якщо батьки дають новонародженому ім'я не усвідомлюючи, як воно вплине на життя дитини в майбутньому, держава має право втручання і заборону вписувати химерне ім'я в перші документи дитини. В народному фольклорі зазначається: «Як назвеш корабель, так він і попливе».

Питання проблеми прав дитини піднімаються в працях багатьох вчених та науковців, зокрема: М. Агарков, Дж. Ван Б'юрен, К. Вентцель, І. Гончар, Н. Горобець, А. Махоммад, Р. Стефанчук та інші.

Одним із основних актів з цього питання є ратифікована Україною Конвенція ООН «Про права дитини», згідно якої визначається, що кожна дитина має право на гідний розвиток особистості, моральну, духовну та соціальну незалежність, як члена суспільства.

Право дитини на ім'я належить до числа основних прав, оскільки ім'я – це перша відправна точка як для дитини, так і для суспільства, що слугує засобом ідентифікації дитини та її родини. Хоча в міжнародну та національну законодавстві це право сформульовано як право дитини, через нездатність дитини в момент народження обирати собі ім'я, здійснення цього права покладається на батьків від імені дитини. Одним із наслідків цього є те, що, хоча діти і мають право на ім'я, вони, згідно міжнародним правом, не мають права на ім'я за власним вибором.

Визначаючи дане поняття, можна зазначити, що з плином часу серед суспільства можуть складатися певні стереотипи та асоціації пов'язані з ім'ям людини. Навіть при знайомстві, ми звертаємо велику увагу на ім'я, що змінює одразу наше ставлення до особистості. Це підтверджує вплив ім'я на долю людини. Кожне ім'я має свій персональний образ, який склався шляхом історії, це може бути пов'язано з видатною персоналією, яка залишила свій слід в існуванні людства. Прикладом може стати королівські династії різних часів, де одні й ті ж самі імена повторювались з покоління в покоління. І до сьогодні, існує тенденція називати дітей в честь успішних та знаменитих людей.

Імена особи також можуть впливати на їх стан здоров'я, як зазначав Т.Уестон у своїй роботі, що пацієнти, чий імена починаються з літер останньої третини алфавіту, у три рази частіше схильні до серцево-судинних захворювань [1, 15].

Людина чує своє ім'я з дитинства і отримавши від індивіда у формі слова-образи його ім'я, з яким індивід ототожнює себе, біокомп'ютер-ДНК сприймає його як програму життя і згідно з цим планує реакції індивіда на життєві ситуації, світосприйняття себе та ставлення до себе. Подібне дослідження здебільшого має лише теоретичний підґрунтя, але воно не позбавлене сенсу. Так, немилозвучні, глузливі, нетрадиційні імена, скоріш за все, матимуть негативний вплив на їхніх носіїв і, найімовірніше, доля їхніх власників та їх світогляд багато в чому формуватимуться на основі «життєвої програми», продиктованої їм своїм іменем [2, 77].

Згідно ч. 1 ст. 146 Сімейного кодексу України «Ім'я визначається за згодою батьків». Це означає, що вибір імені залежить не від дитини, а від батьків, які в той чи іншій мірі вирішують долю дитини [3]. В Україні зареєстровані випадки коли, батьки називали своїх дітей найбезглуздішими іменами: Абу, Ратмір, Інстаграм, Фейсбук, Констанція, Даль, Влоята, Домисла, Боцан, Іслам, Гдан, Янукович, Хведор, Климед, Евшка, Пішта, Фері, Гойота, Даць, Юзик, Терміна, Йогакка. Деякі вважають, що потрібно ввести певний перелік заборонених імен. Ця практика застосовується в країнах Європейського союзу, наприклад в Німеччині це Osama Bin Laden (Осама Бин Ладен), Adolf Hitler (Адольф Гітлер), Matti (Душевнобольной), Kohl (Капу-ста), Stompie (Топотун), в Португалії це Nirvana (Нірвана), Rihanna (Ріанна), Jimmy (Джимми), Viking (Вікінг), Sayonara (Прощай). В Данії взагалі встановлено список із 7000 схвалених імен, серед яких на думку держави можливо обрати один гідний варіант.

Обмеження всездозволеності у виборі ім'я дитини зазначено в праці вітчизняного дослідника і науковця Р. Стефанчука, який вважає, що попри таку свободу у виборі власного імені дитини, доцільно було б такий «іменній творчості» батьків визначити певні, встановлені здоровим глуздом, обмеження. Він пропонує у разі вибору «екзотичних», неблагозвучних імен чи таких, що можуть зашкодити інтересам дитини, органам опіки та піклування чи суду відмовляти батькам у реєстрації такого імені, використовуючи принцип розумності та керуючись при цьому інтересами дитини [4, 88].

Згідно статті 21 Конституції України «Усі люди є вільні та рівні у своїй гідності та правах. Права і свобода людини є невідчужуваними та непорушними» [5]. Поняття гідності можна розкрити через специфіку суспільства, де кожному надається право на ім'я. Якщо розглядати це поняття в більш ширшому контексті, то гідність розуміється, як всебічне уявлення про цінність будь-якої людини як моральної особистості, що також означає особливе моральне ставлення людини до самої себе і ставлення до неї з боку суспільства. При умові посягання на гідність людини зневажається головний предмет гідності - ім'я. По-перше, порушення правил вживання існуючого і зареєстрованого імені перекручуючи його на різні прізвиська, що можуть бути образливі для особи. По-друге, надання дитині химерного, нетрадиційного та образливого імені за своєю природою без наявності на те підстав.

Таким чином можна зробити підсумок, що право дитини на ім'я є основоположним правом для існування людини в соціумі. Воно ідентифікує особистість та створює певне враження про людину, саме через ім'я проявляється гідність людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Леонович О. А. В мире английских имен. Астрель. 2002. 140с.
2. Горобець Н.О. Право на вибір імені дитини. *Університетські наукові записки*. 2011. № 4. С. 74-79. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2011_4_11.
4. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21-22. ст.135 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.
5. Стефанчук Р.О. Право на ім'я. Київ. 2005.
6. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02 червня 2016 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 28. Ст. 532).